

Anca HAȚIEGAN

Între acte: cu VALERIA SECIU, despre „Doamna noastră din Pascagoula”

Întâlnirea mea cu *Bella McCorkle*, personajul interpretat de Valeria Seciu în spectacolul după ultima piesă scrisă de Tennessee Williams (1982; în volum: 2008), se petrece mai întâi undeva în culisele Teatrului „Mic”, pe o scară... Înfășurată într-un capot, cu părul prins cu un soi de eșarfă, actrița a intrat deja în haina rolului, însă nu are siguranța că îi simte și „pielea”. Personajul se contruiește printr-o acumulare de mici detalii, menite să-i confere unicitate, avea să îmi spună. Acestea pot să se refere la gesturi, vestimentație, comportament, intonații, motivații, intenții ș.a.m.d. Căutarea nu se încheie aproape niciodată concomitent cu timpul alocat repetițiilor. (Pe Honey din *Cui i-e frică de Virginia Woolf?* de Edward Albee, pe care a interpretat-o la începutul anilor '70, pe scena Naționalului bucureștean, a descoperit-o abia pe la a 100-a reprezentație, mărturisise actrița într-un interviu.) Ultima schimbare de titlu a piesei nu face decât să îi sporească angoasele: în original, piesa se numește *A House Not Meant to Stand* (ceea ce s-ar traduce, cât mai aproape de sensul literal, prin „o casă care nu e făcută să reziste”), dar regizorul Florin Fătulescu, împreună cu traducătoarele Ioana Ieronim și Rodica Fătulescu, au optat pentru modificarea acestuia, astfel că, în repetiții, spectacolul s-a numit, rând pe rând, *Casa termitelor*, *Afară plouă*, *în casă mai rău* și, la urmă, *Doamna noastră din Pascagoula*. Formula, sesizează Valeria Seciu, îi conferă greutate Bellei, dar implică, totodată, mai multă responsabilitate. Încă un motiv de temeri, pe lângă fireștile emoții dinaintea premieră – trăite însă într-o manieră foarte personală și la o intensitate făcută să dea peste cap orice oscilograf!

Descopăr că Tennessee Williams și-a scris piesa dezvoltând nucleul unei piesete mai vechi, într-un act, ambele puse în scenă la Goodman Theatre din Chicago (în 1980, respectiv stagiunea 1981–1982). Jucat împreună cu alte două lucrări de scurtă întindere, toate reunite sub titulatura *Tennessee Laughs* („Tennessee râde”), scenariul în cauză se numea *Some Problems for the Moose Lodge* („Probleme cu Adăpostul Elanului”). *The Moose Lodge* („Adăpostul Elanului”) în adaptarea românească va deveni „Poiana țapului”, un club exclusivist, „perfect masculin”, destinat stâlpilor micii comunități din Pascagoula (Mississippi), o adevărată frăție, menită să mențină și să consolideze puterea – iluzorie – a patriarhatului. (Simbol al virilității, elanul a fost implicat într-un episod cu tâlc din istoria americană: după ce a pierdut nominalizarea drept candidat la președinția Statelor Unite din partea republicanilor, Theodore Roosevelt s-a hotărât să se arunce în lupta pentru alegerile prezidențiale din 1912 în fruntea unei formațiuni nou create, Partidul Progresist, poreclit *Bull Moose Party* (Partidul Elanului), după declarația belicoasă a capului său: „mă simt la fel de puternic ca un elan!”. Eșecul de la alegeri avea să frângă însă, fără drept de apel, „elanul” primăvarațic al lui Roosevelt și al susținătorilor săi.) În piesa lui Tennessee Williams, clubul *The Moose Lodge* sau „Poiana țapului” este frecventat de Cornelius McCorkle, soțul Bellei, și de amicul său, Emerson Sykes. În noaptea în care Cornelius și Bella McCorkle se întorc de la înmormântarea unuia dintre cei trei copii ai lor – Chips, băiatul homosexual, suferind de alcoolism –, Emerson apare în vizită, venind tocmai de la club, de la

o activitate „curat“ progresistă: o viziune de filme pentru adulți („pentru noi, bărbații“). Prin casa McCorkle, care abia se mai ține în picioare, invadată de termite și inundată de ploaia ce se scurge prin toți pereții, se mai perindă Jessie Sykes, soția lui Em, o bătrână înnebunită după operațiile estetice și bărbații tineri, Charlie McCorkle, mezinul familiei, Stacey, iubita lui gravidă, oscilând între extaze erotice și mistice, un doctor, un polițist, doi agenți de la ospiciu („echipa de ridicare a deșeurilor“) și, nu în ultimul rând, spectrul lui Chips.

Piesa are un pronunțat caracter autobiografic: *Cornelius* (interpretat, în spectacolul de la Teatrul „Mic“, de Mircea Andreescu) este inspirat de figura tatălui dramaturgului, de la care a împrumutat inclusiv prenumele, iar în figura lui *Chips*, băiatul ostracizat de părintele său din cauza inversiunii sexuale, Williams s-a proiectat pe sine însuși. Și apropierea nu se opresc aici. Cu toate îngroșările în registrul comic-grotesc, relativ egal distribuite personajelor, simpatiile și antipatiile lui Williams trasează destul de limpede, în subteran, „taberele“: pe de o parte, partida „Tatălui“ pretențios, guvernată de valori precum setea de putere, de statut social, dorința de înavuțire, pe de altă parte, partida „Mamei“, guvernată de ideea supraviețuirii prin copii – iubiți, după părerea Valeriei Seciu, în mod necondiționat. Între acești doi poli și, eventual, partida „termitelor“ („casa aceasta este susținută din temelii de termite“, susține Cornelius – dar nu reflectă ele oare lumea oamenilor?) se dispută rolul de „primum movens“ în familie, în societate, în stat – căci casa McCorkle se vrea o imagine în miniatură, și în caricatură, a tipicei familii mic-burgheze de la baza societății americane. Cu un titlu ca *Doamna noastră din Pascagoula* devine în orice caz limpede, dacă nu cumva prea explicit, pe ai cui umeri se sprijină casa McCorkle, poate și spectacolul, în viziunea lui Florin Fătuțescu.

Îi împărtășesc Valeriei Seciu impresiile mele de lectură, înainte să văd reprezentăția propriu-zisă, și aflu că în spectacol se regăsesc câteva sugestii în sensul celor spuse anterior. Regizorul a pus „câte puțin din toate“, fără să insiste în vreo direcție anume. În ceea ce privește relația sa cu dramaturgia lui Tennessee Williams, actrița mărturisește că îi displac accentele sau accesele de misandrie – opusul misoginismului – din textele lui și îl suspectează uneori pe autor de cultivarea efectului ieftin. Piesa preferată din repertoriul dramaturgului rămâne *Un tramvai numit dorință*, pentru că aici, găsește ea, impresionează cu adevărat capacitatea lui Tennessee Williams de a se apropia de universul feminin cu iubire și înțelegere. Nu a avut însă ocazia să o interpreteze pe Blanche Dubois decât într-o producție recentă a Teatrului Național Radiofonic (în 2008). Până la personajul din *Doamna noastră din Pascagoula*, Valeria Seciu le-a mai dat viață Laurei și Amandei Wingfield (fiica și mama) din *Menajeria de sticlă*, tot pe unde hertziene, respectiv pe scena Teatrului Național, sub îndrumarea Cătălinei Buzoianu, într-un spectacol care a avut premiera în 2006. De modul cum s-a descurcat în rolul Amandei nu este însă deloc mulțumită: „jucam o stare, niște stări, în general“. Prin urmare, nu i-a dibuit personajului particularitățile care să îl umanizeze, susține actrița. În afara acestei pretinse nereușite, de *Menajeria de sticlă* o leagă, altfel, amintiri frumoase. Studentă fiind, asista fascinată împreună cu colegii de facultate la recitalul Luciei Sturdza-Bulandra (în rolul *Amandei*) și al lui Octavian Cotescu (*Tom*), într-o montare de la Teatrul Municipal, aparținând regizorului Dinu Negreanu, în decorurile lui Liviu Ciulei (data premierei: 14 decembrie 1960). I s-a fixat pe retină mai cu seamă imaginea unui colț de scenă ce imita coverta unui vapor, de unde Tom își evoca familia sprijinit pe o balustradă, cu fața îndreptată spre public. Era vorba de o perioadă în care dramaturgia americană pătrundea cu greu în țările din lagărul socialist, fapt ce îi sporea cu atât mai mult interesul. Astăzi, însă, observă Valeria Seciu, o astfel de

Valeria SECIU
în rolul *Bella McCorkle*

Foto: Alois Chiriță

montare, extrem de statică, ar avea probabil un aer desuet, mai ales că piesa face parte acum din rândul celor uzate și răs-abuzate de mult prea dese reluări. Din acest punct de vedere, *Doamna noastră din Pascagoula*, prezentată în premieră absolută la noi, reprezintă o șansă pentru actori și pentru regizor.

De departe însă lucrul cel mai plăcut la repetiții și apoi în spectacole l-a reprezentat, în opinia Valeriei Seciu, reîntâlnirea pe scenă cu Mircea Andreescu, care i-a fost coleg de grupă în facultate, alături de Mariana Mihuț, Ovidiu Iuliu Moldovan, Rodica Mandache ș.a. După absolvire, actorul a fost repartizat la Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov și de atunci nu au mai avut ocazia să joace împreună. „Era cel mai bun, îl iubeam toți; era ca acum – parcă nu era tânăr”, îmi spune, întrebându-mă apoi dacă am văzut filmul lui Porumboiu, *A fost sau n-a fost?*, în care Mircea Andreescu l-a jucat pe „nea” Piscoci. Întâmplător, e unul dintre filmele mele preferate. „– Ei bine, Mircea seamănă cu personajul de acolo. Are ceva bun – o inocență, o dulceață... E plin de umanitate!”. De fapt, e la fel ca băiatul ei, „un om bun, nu neapărat în sensul de a face fapte bune, cât de a răspândi în jur o căldură care îi atrage pe ceilalți”. Se bucură că, încă de la premieră, publicul a reacționat foarte empatic la aparițiile personajului jucat de Andreescu. Iar eu jubilez la ideea de a-i aduce din nou împreună între copertele revistei *Teatrul* pe cei care au fost *cândva*, pe scena studioului „Casandra”, *Rosalinda* și *Tocilă*, iar *azi Bella* și *Cornelius McCorkle*. Îi pomenesc Valeriei Seciu despre un posibil interviu. Îmi spune că tot ce îmi rămâne de făcut e să mă aștern pe scris...

Mircea ANDREESCU:

„Să nu trișezi, să nu păcălești”...

Anca Hațiegan: *În primul rând, vreau să vă întreb cum vă simțiți jucând în Doamna noastră din Pascagoula de Tennessee Williams, cea mai recentă premieră de la Teatrul Mic, alături de Valeria Seciu, care v-a fost colegă de grupă în facultate și cu care, până la această piesă, nu v-ați mai întâlnit pe scenă după absolvire?*

Mircea Andreescu: Deocamdată nu am jucat decât două spectacole, dar, repetând cu Valeria Seciu, nu am remarcat vreo noutate: e așa cum o știam.

A.H.: *Nu v-ați schimbat nici unul, nici celălalt?*

M.A.: Nu știu dacă eu m-am schimbat, dar ea sigur nu s-a schimbat.

A.H.: *În facultate ați fost șef de promoție și toți colegii dumneavoastră – care sunt unul și unul, mari actori acum – nu au decât cuvinte de laudă în ceea ce vă privește. Erați un fel de model pentru ei. Le-am văzut mărturiile în cartea pe care v-a dedicat-o domnul Constantin Paraschivescu.*

M.A.: Nu era chiar așa, nu știu dacă am fost un „model”. Eu am învățat în facultate de la toată lumea – și de la Valeria Seciu. Am învățat un lucru esențial de la ea: să nu trișez în clipa în care m-am urcat pe scenă; să nu trișezi, să nu păcălești, ci să fii în situația solicitată de rol. Valeria Seciu nu știa să păcălească, să trișeze. Am avut în facultate și colegi care erau proști parteneri, care căutau să se afirme prin alte mijloace decât cele ale profesiei noastre, în detrimentul celui alt – sabotându-l, mai fin sau mai grosolan. Când te urci pe scenă, trebuie să uiți că partenerul tău îți e antipatic în viața de toate zilele... Ei, Vali nu știa să facă lucrurile de care vă